

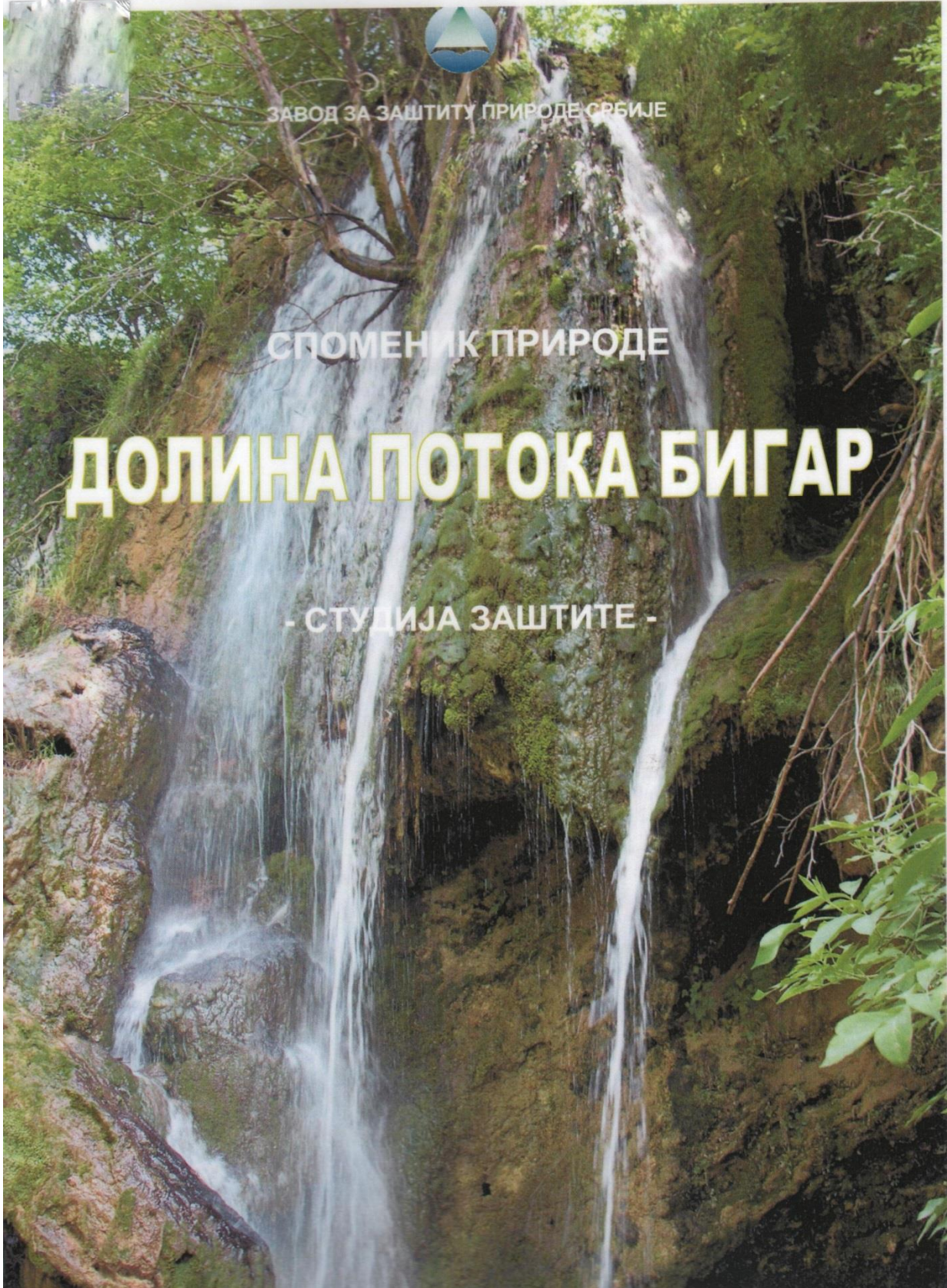


ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ СРБИЈЕ

СПОМЕНИК ПРИРОДЕ

ДОЛИНА ПОТОКА БИГАР

- СТУДИЈА ЗАШТИТЕ -



НАЗИВ ПРИРОДНОГ ДОБРА

Долина потока Бигар

ВРСТА ПРИРОДНОГ ДОБРА

Споменик природе - геоморфолошко-хидролошки

КАТЕГОРИЈА ПРИРОДНОГ ДОБРА ПРЕМА КЛАСИФИКАЦИЈИ НАЦИОНАЛНОГ ЗАКОНОДАВСТВА И СВЕТСКЕ УНИЈЕ ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ (IUCN)

II (друга) категорија - Заштићено подручје регионалног значаја (члан 41, став 2, Закона о заштити природе, „Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10). **Категорија III: Споменик природе или појава** - Заштићена подручја су издвојена у циљу заштите одређеног споменика природе, који може бити облик у рељефу, подводни гребен, подводна пећина, геолошка појава попут пећине или чак живи феномен, као што је неки прастари облик вегетације. Ова заштићена подручја су углавном прилично мале површине, али често имају велику туристичку вредност.

МЕЂУНАРОДНИ СТАТУС ПРИРОДНОГ ДОБРА

IUCN Листа националних паркова и заштићених подручја (United Nations List of National parks and Protected Areas): Не уписује се због мале површине (испод 100 ha). Листа светске баштине (World Heritage List) и друге међународне листе: нема основа за предлагање.

ОСНОВНЕ ПРИРОДНЕ И СТВОРЕНЕ ВРЕДНОСТИ

Поток Бигар је лева притока Стањанске реке, која се код Калне спаја са изворишним крацима Трговишког Тимока. Извире на 530 m н.в. под гребеном Пајешког камена (1182 m) и после само 1200 m тока, слаповима и водопадима се обрушава преко сопствених наслага и улива у Стањанску реку, на 440 m н.в. У висинској разлици од 90 m, поток је изградио широку долину и запунио је акумулацијама бигра по чему је и добио име. Укупна површина под бигром је око 144000 m² и то је највећа акумулација бигра у Србији. Поток Бигар је и даље бигротворна речица са најразличитијим облицима савремене акумулације. У горњем делу долине поток Бигар је формирао плитку долину у сопственим наносима, која је данас препознатљива по идеално заравњеним терасама, које се у дужини од преко 400 m пружају са обе стране речног корита. Низводно, бигрена акумулација се завршава одсецима преко којих се поток обрушава низовима каскада и слапова између којих су бројна језерца. Водопад на одсеку доње терасе је сложена геоморфолошко-хидролошка појава. После проласка кроз усек клисуре, вода долази на ивицу прегрива, где се рачва и обрушава. Први, десни крак, пада 9,6 m на полицу, одакле се поново рачва у два низа каскада висине 6,8 m и 7,9 m. Други крак има слободан пад од 14,5 m, одакле се

плитким каскадама спушта ка дну долине, спаја са крацима десног водопада - па се тако обједињени уливају у Стањанску реку.

ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ ПРИРОДНОГ ДОБРА

Југоисточна Србија, западни обод Старе планине, уз леву обалу Стањанске реке, северно-северозападно од Пирота и јужно од Калне, са леве стране пута ПиротКална у селу Стањинац. Територија општина Пирот (К.О. Базовик) и Књажевац (К.О. Стањинац).

ПОВРШИНА

Површина простора који стављен под заштиту: **28** ha **15** a **17** m². Укупна површина у режиму заштите I степена износи 1 ha 26 a 11 m². Све остале парцеле у оквиру заштићеног подручја су у режиму заштите II (другог) степена, који заузима површину од 26 ha 89 a 06 m².

РЕЖИМ ЗАШТИТЕ

Имајући у виду карактер и природне вредности, циљеве заштите и намену Споменика природе „Долина потока Бигар“, а према члану 35. Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10) на заштићеном подручју установљавају се режими заштите I и II степена.